

SZERKESZTŐI IRODA

Belmagyar-utca 27-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

sz. évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
évre 8 frt. „ 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy □ centimetryni tér ára 4 kr. Gyárások, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvtéri cikkek:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

Józan takarékoság.

Minél nagyobb eredményeket mutathat föl a kor a civilizáció, tudomány és haladás terén, annál általánosabbá válik egy panasz, mely elől a rsadalom sorsát figyelemmel kísérők em zárközhathatnak el.

Szomorú nótá az, mely általános szegényedésünkről panaszkodik. A keskedők arról panaszkodnak, hogy az élet pang s nem lehet boldogulni. Az város azt mondja, hogy nem képes ersenyezni a külföldi iparral, a honi part pedig nem pártolják; hiába egy-ül ő a verseny ellen, megelégednek, a ugy, ahogy megélhetne, nem ki-ánna ő többet. S ez különösen a kis-parosra nézve áll.

Panaszkodik a gazda a nagy adó miatt. Azt mondja, hogy nem képes nmár annyit termelni, hogy családját fntarthassa, befektetéseket is te-essen, adósságot is törleszsen s azon-ólul előre nem látott eseményekre is akaritson s az adót fizesse, mely ön-ulylyal nehezíti reája.

S panaszkodik a szőlősgazda, hogy megélhetését tönkremenéssel fenyegeti, filloxa-ravész, hogy ha ez tovább is gy terjed, s más kenyérkereseti mód-a nem lesz, éhen kell vésnie, földön-útóvá kell lennie.

S ezek nyomán kórusban panasz-zodik ezután egy egész csoport más-foglalkozásbeli ember, a ki fizetéséből l és cipeli az ugynevezett cifra nyo-moruságot, a mely nem utolsó a nyo-moruságok között.

Panaszkodik, hogy minden drága hogy fizetése a becsület megélhetést neki és családjának nem biztosítja, hogy nemcsak drága minden, de rossz is, hogy a modern készítmények mind rövid tartamuk, hogy a megélhetés gondjai tönkreteszik, elcsigázzák, tul-hajtják az idegeit.

Van-e valami igazság ezekben a panaszokban s valóban oly mérveket ölt-e az elszegényedés?

E kérdésre nem oly könnyű felelni, mint első pillanatra látszik. Eh-hez gazdasági viszonyaink egybehason-lító tanulmánya szükséges. De hogyha egyszerűen nagy pesszimizmusra vallana is, ha e panaszokat egész terjedelmük-ben igazaknak vallanók, bizony más-résről nagy optimizmus kell hozzá, ha valaki állapotainkat rózsás színben akarná föltüntetni.

Kereskedő, iparos gazda s a töb-

biek panaszában van valami igazság; mert állami életünk s főnmaradásunk biztosítékai oly áldozatokat követelnek mai napság minden polgártól, amelyek az európai konstelláció következtében nem hogy csökkennének, hanem bizo-nyosan gyarapodni is fognak. A béke-fentartása — habár ez talán ideig-őráig tart is — legnagyobb erőfeszíté-sekre készíti a kormányokat s a né-peket és a követelt pénz- és véráldo-zat kétségkívül oly magas fokot ért el, mely a népek egész erejét köve-teli, sőt túlhaladja azt.

Ez a körülmény az egyesek meg-élhetését is nehezebbé teszi és sulyo-sítja a létért való küzdelmet.

S ennek ellensúlyozására csak egy mód van: a legszélsőbb egyéni takarékoság. A polgárosodás előrehaladá-sával a luxus is nagy kiterjedést öltött, a különben egyszerű életmódu-em-berek igényei is nagyobbak lettek. Ne-héz ma már különbséget tenni a kö-zött, ami valóban szükséges és hasz-nos és ami könnyen nélkülözhető, t. i. csak képzelt szükséglet.

A nemzet legnagyobb elismerésé-re és hálájára volna méltó az, aki jó-zak takarékoságot tudna a nemzetben meghonosítani. Hogy a nemzet megfe-lhessen, azon nagymértékű követel-ményeknek, melyekkel a haza az állam fntartása érdekében eléje járul, ahhoz szükséges, hogy minden család a maga körében emeljen oltárt a takarékoság-nak, és kerülje a fénytűzést, a fölösle-ges kiadást, mely romboló hatással pusztítja a vagyonsodást s a vele já-ró szellemi erkölcsi és anyagi boldogságot.

Hogy még azért mindig marad-nak és lesznek olyanok, kik a legszük-ségesebb költséget sem képesek fedezni, kiknek körében a szegénység és a nyo-moruság út tanyát s akik rászorulnak majd vagyonsodás és jobb helyzetben levő embertársaik segélyezésére, fájda-lom, igaz. De az általános segély-ak-czió is nagyobb erővel és képességgel fog működni a nyomor enyhítésén, ha józan takarékoság tör utat ma-gának, ha mindenki csak addig fog nyújtózni, ameddig a takaró ér.

A takarékoság az, mellyel meg-szabadulhatunk anyagi bajainktól és aki annak okos, józan parancsait kö-veti, valósággal nemcsak magának tesz kitérőt szolgálatot, hanem példaadásá-val a társadalomnak is.

Politikai hírek.

Vissza! Somogy megye közgyűlésén, mint Kaposvárról jelentik, Kapotsffy Jenő ország-gyűlési képviselő szólalt fel a belügyminisz-ter rendelte ügyében. Nagy helyeslés ki-sérte felszólalását, mely után a gyűlés az ő indítványára kimondotta, hogy a katonai le-velezések tárgyában kiadott belügyminiszteri rendelet ellen — minthogy azt törvény be-üt-köz-nek tartja — felir az ország-gyűléshez s külön tiltakozó fölter-jesztést intéz a kormányhoz. Egy-utal utasítja a megye elispánját, hogy az érintett miniszteri rendelet ellen — annak végre hajtását a törvényben kije-lölt módon megtagadván — ugyan-csak a törvényben előírt módon járjon el.

Miért mond le Jekelfalussy? Érdekes kanapépör fejlődött ki a magyar és osztrák rendőrség közt. Az osztrák rendőrség ugyanis a nagy hadgyakorlatok alatt Magyarországon is akart működni, ez ellen azonban Jekelfa-lussy határozottan tiltakozott. Ez éles kont-roverziákra szolgáltatott okot, mire Jekelfa-lussy lemondással fenyegetőzött. Ekkor nem fessegették tovább a dolgot és az osztrák rendőrség eredménytelenül visszavonult. Erre vezetendő vissza a Jekelfalussy távozására vonatkozó hírek, melyek most már alaptala-nok. Ellenben a német császár saját külön személyes védelmére német rendőrség (?) jön Magyarországra.

A nagyváradai oláh püspökség.

A magyar modern történetírás egyik kitérője, Bunyitai Vince még tavaly ki-adott egy kötetnyi történetudományi érte-kezést az Akadémia támogatásával „Bihar-megye oláhjai s a vallásunió”-ról, melynek azt a részét, a hol a váradai egyesület oláh püspökség föllállításáról értekezik, mint épp-aktualis értékűt, jónak látjuk a következő sorokban közölni:

A tanulmányunk czélja az volt, hogy föllevenítse annak emlékeztet: mint hoz-ták vajdák, kenézek az oláhokat először Bi-harvármegye hegyei közé; mint telepítették meg őket később magok földesuraink a si-kabb tájakon is; mint rendezték magok a váradai püspökök már a középkorban egyházi viszonyait; mint emelték nemességre őket; és a mi fő: mint terjesztették és szilárdí-tották meg közöttük a vallás-uniót, melynek szellemi nemességüket köszönhetik.

Az unió — írja egyik jelesök Obedé-nare — felesleges egy dolog volt. Nélküle ma sem volnának műveltebbek, mint a bulgárok. Sinkai nyitotta meg szemünket, de ha nincs unió: ő nem megy Rómába, jelentéktelen fa-lusi pap marad. Az unió által ismerkedtünk meg a latin műveltséggel, mely nélkül az

orosok talán már elnyelték volna minket. Mert Kiew Rómának ellenlábasa.

Az unió 1765-ben kilenczvennégy lel-készséggel és száznál több pappal már Bi-harvármegyében is szilárdan állt.

Kik ellenzték legjobban: kik tettek, áldoztak, sőt szenvedtek is érte legtöbbet? előbb részletesen fejtegette a mt.

1765 után a helyzet változik. A meg-erősödött unió független akar lenni Várad püspöktől. Hogy hogyan ért czélt? az méltó tárgya egy újabb tanulmányunk. Itt csak vázlatosan ismertetjük.

A római katolikusok nem csupán egye-sztlést, hanem egyseget is vártak, ellenben mint az egyesültek — mint egyik főesperest-jök tolmácsolá — nem azért egyesültek, hogy alárendeltek legyenek. Sőt ámbár katolika-sok kezdtek s terjesztették az uniót, egy-szerre csak az kezdett hangzani, hogy az unió lassu terjedésének a katolikusok az okai, nevezetesen, Váradon, maga a latin püspök.

De Váradon is mutatkoztak oly jelek, melyek elárulták, hogy az unió megvan, meg is lesz, de nem a váradai püspökséggel.

Mikor az 1756-iki vizsgáló bizottság előtt arról volt szó, hogy az oláh papok köz-zül, kik és mennyi pénzbeli segédelmet kap-tak a váradai püspöktől? elismerik, hogy kap-tak, de sokan hozzáteszik, hogy az ő felesé-ge küldte.

Mikor br. Patachich püspök 1770-ben Popovics Arzen új archimandritát a görög egyesültek számára, Rómában előírt szertar-tással akarja beiktatni s a főpapi jelvények-vel földisznit: Popovics csak az Oroszor-szágból divó szertartások s imák közt volt hajlandó elfogadni úgy a jelvényeket, mint a beiktatást.

Hogy Kovács Melét már gr. Forgách Pál püspök idejében törekedett a független-ségre, s hogy e törekvést De Ville tábornok nemcsak támogatta, hanem a királynőnek is előterjeszté s az illir osztagy szintén pártolá: mindezt már láttuk. — Most egyszerre a kör-ülmények is kedvezőleg alakultak a függet-lenítés keresztülvitelére.

A mit már Pázmán Péter tervezett, III. Károly király el is kezdett; a régi egy-házmegegyék kikerekítését s újak föllállítását, — azt csak Mária Terézia vitte véghez ural-kodása végső éveiben, mikor már József, a nagy újító, uralkodótársak volt.

A tervezett püspökségek között három a görög egyesületnek volt szánva; a mun-kácsi, a körösi s a nagyváradai, teljesen füg-getlenül a latin püspököktől. Az udvari kan-czellária ugy vélte, hogy ha a görög szer-tartású püspökök tovább is a latin püspökök-től függének, a függés, mint gyűlöletes do-log veszélyeztetné az unió eddig elért sika-

reit is. A kancellária tehát egészen magáévé tette De Ville tábornok s az illir osztagy ja-vaslatát.

Köze jött 1775-ben Kovács Melét vá-radi suffraganeus püspök halála is, a mi a nagyváradai görög szertartású püspökség kér-désének megoldását még inkább előtérbe he-lyezte.

Br. Patachich Ádám a töle függetlenül föllíltandó püspökség ellen határozottan til-takozott. Aggályai voltak, a mikben a római szentszék is osztozott volt.

Ohajtáná — írta a pápa ez ügyben a királynőnek — ohajtáná a királynő minden-esetre nemes szándékait megvalósítani, de nyugtalanító s le nem küzdhető kétségei van-nak. Ismeri a görög fajt, volt alkalma ta-pasztalni elégszer, hogy ígéreteinben, még es-ktiben sem mindig lehet bízni, ráhagyatkozni meg épen veszélyes. Ohajtja tehát ez ügy el-halasztását. Kötvetél küldi a királynőhez, hogy aggályait bővebben is közölje vele és hogy ha lehet, hozzon töle oly tudósításokat, melyek a pápa kétségét és félelmét eloszlat-hatnák.

Téves tehát az az állítás, mintha a pá-pa a nagyváradai új püspökség megerősítését csupán a javadalmazás körül fölmerült ne-hézségek miatt halogatta volna.

De a kancellária el volt tökéve, hogy az ügyet mindenáron keresztülhajtja. Drá-gosi Mojstet már ki is nevezte nagyváradai görög szertartású püspöknek, csak még a kihirdetését késett. El akart előbb háritani minden akadályt s megszüntetni minden ag-godalmat.

Br. Patachich Ádám váradai püspököt előléptette (1776. márczius 8-án) a kalocsai érsekségre, utódját pedig Váradra nem ne-vezte ki. Így hitte, hogy szabad keze lesz, amint lett is; de kifelelte számításából az egyházi jogot. Ennek egyik törvénye, hogy széküresedés idején semmi újítás nem tör-ténhetik s ami történik, az érvénytelen.

Azután Rómát igyekezett megnyerni. Okoskodásának veleje ez volt:

1. Oly országban állítattik föl a pü-s-pökség (görög katolikus), hol a király ka-tholikus.
2. A király nevezi ki a püspököt s nem a nép választja. A kinevezésnél pedig főt-e-kintet lesz a katolikus érületre.
3. Ilyen érületteket neveznek ki majd kanonokoknak s főespereseknek is.
4. A görög katolikus püspök alája lesz rendelve a primásnak, ki nemcsak a ki-nevezésre lesz befolyással, hanem vigyázni fog az unióra is.
5. Az egyesültek papnövéndékei a ka-tholikusokéval együtt fognak neveltetni, hogy minden idegenkedést vagy épen ellenszenvet a latinok iránt levetkezzenek.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893. augusztus 10.

A szarvak.

(Elbeszélés.)

Gyarmathy Zsigánótól.

I.

Az első pillanatban, a hogy megláttam, megszerettem. Ez éppen akkor történt, mid-őn a theológiát végezve Kolozsvárra jöttem, hogy a mig egy ecclesiám akad, itt magán-órákat adjak.

Hogy a theológiát kitérően végeztem, az nagyon természetes következménye an-nak, hogy hét éves korom óta mindig első eminens voltam mindenből. De azt nem di-csekvésből mondom — mint a hogy binni lehetne egy nagy-enyedi theologustól: mert tanultam volna a világon bármelyik tanodá-ban, mélyebben nem érezhetném parányi vol-tomat, mint így; csak éppen felemlítettem. Az olyan ember, ki az idő és tér végtelen fogalmával tépelődik, bizony parányinak ta-lálja az egész emberiséget, hát aztán még magában az embert!

Éreztem, hogy milyen kicsinyes dolog azzal a parányi „én”-nel foglalkozni és még sem küzdhettem le egy hó vágat, mely ab-ban tetőzött, hogy vajha e nagy mindenség-ben akadna egy falucska, melynek templo-mában hirdethetném az Urnak igéjét, akadna a templom mellett egy kis ház, mely az én otthonom lenne.

Erről gondolkoztam akkor is, midőn távol járó tekintettel gyorsan lépdeltam a járdán és vigyázatlansággal beletűdtem egy alakba: Ő volt. Ránéztem, bocsánatot kértem, tovább mentem és csak őt láttam. Más-nap ismét találkoztunk, a szép ismeretlen barátságosan tekintett rám és a negyedik ta-lálkozásánál már biztató mosoly derűje kelt szép arcán. Végtelen boldogságot éreztem annyira, hogy el is feledtem mérlegelni a tu-domány szerint, mily parányi voltaképpen e nagy szerelem, mely egyszerre csak betöl-tölte egész lényemet.

Ötödik találkozásunk a sétatérén volt. Én láttam meg előbb őt és észrevettem, hogy egy olyan egyén köszönti, a ki nekem ta-nulótársam volt, akkor amolyan „urfi”, most pedig birtokos „mélcsás” ur — az ő vidéke még mindig termi ezt az osztályt. A szép ismeretlen újból mosolygott s egy pillanatig egymás szemébe néztünk és tovább halad-tunk. Siettem utolérni a volt tanulótársat: Somyt; tudtam ugyan, hogy rátartó, amin nem is csodálkoztam, mert, aki csak a föld-jeit miveli és elméjét parlogon hagyja, az minél kisebb, annál nagyobbobnak véli magát; de hát ez nem tartozik rám, s nem is azért siettem utána, hogy az egyéni értékről tar-tak előtte egy monologot: megakartam tőle kérdezni, hogy ki az a gyönyörű teremtes, a kinek köszönt, s ez annyira elfoglalt, hogy eszembe sem jutott azt mérlegelni mekkora nagyság egy leendő lelkész felett mélcás Somy és így szóltam:

— Ernő! te ismered azt a gyönyörű teremtest, akit köszöntöttél?

Somy Ernő büszkén tekintett rajtam végig és hidegen csak ennyit mondott:

— Ugy gondolom, hogy már nem va-gyunk tanulótársak!

— Bocsánat! — mondtam és hátat for-dítottam; remélem megértette, hogy ez a „bocsánat” hasonló körülmények között az teszi, hogy: paraszt! Szokatlan izgalom vett rajtam erőt s Isten tudja hányszor ro-hantam végig a terebélyes nagy fák alatt. Egyszer úgy tetszett, hogy egy pillanatra ismét látom Somy Ernőt és a szép ismer-telemt együtt, de már a másik pillanatban Ernő nem volt sehol és a szép hölgy egy koros nő mellett lépdelt: most még barátsá-gosabban tekintett rám s bájos mosolyában volt valami biztató. Nyomban el is határo-ztam, hogy ha még egyszer találkozunk, nem várok tovább, hanem bemutatom magamat és megmondom, hogy szeretem... elmon-dom, miért ne mondanám?... De aztán, hogy fogom kezdeni? Sohasem forogtam hől-gyek körül, nem volt időm rá: tanulnom és tanítanom kell, hogy feantartsam magamat... aztán eszembe sem jutott soha, hogy az ember akár akar, akár nem, egyszerre csak ilyen szerelmes legyen!

Mire való az akaraterő, ha utunkat nem tudja szabályozni? Az én utam a tudomá-nyok birodalma felé vezet, azon nem szabad kitéréseket tenni, az élet örömeinek virágai után kapkodva: agyam minden munkássága, tehetségem tömör összpontosítása egészben szükségesek czélom elérésére! Mig így töp-renkedtem, a nagy fák között kiérttem a Szamos partjára: s viz fodrai már lágyan

ringatták a tele hold sugarait, s a parton tul a meredek fellegvár sötétzöld bokrai kö-zött már világos pontok csillogtak: a pa-rányi lakok tűzhely lángjai.

Innen nézve valódi szép látvány, a mint függőleges sötét alapon, száz meg száz Szent János bogárként tündökölnék az abla-kocsák és tűzhelyek fényei... Ejh! hát már ábrándozom is? Hiszen én tudom, hogy ez a regényes szép kép közel a legelriasztóbb nyomort mutatja... minden más, mint a minék látszik... hát vajjon, a mi most így összszavar és lázba ejt az mi? A vér zsirogása a természet örök törvénye szerint vagy pedig egy kór kezdete? Forró halán-tékomat megnevésztettem a hűs folyóból és kissé lecsendesültem: a nyiló hársak édes bódító illatát a víz egészséges lehellete mér-sékelte... és ott állottam hosszasan a par-ton s elmerültem a víz szemléletében és ke-délyem felkorbácsolt, hullámai mintha bele olvadtak volna a Szamos csillogó fodraiba és együtt ringának tova... megadtam magam annak az érzelemnek, hogy szeretek és nyugodtan tértem haza holnapos kicsi szobámba, s még azon éjjel befektettem pá-lyázatra szánt egyik művet.

II.

Másnap reggel erős kopogás riasztott fel munkából és egy pillanat mulva előt-tem állt Somy Ernő: Kezemet hevesen meg-ráztá, aztán mint a ki nagyon fáradt, ugy vetette magát arra az egyetlen festett szék-re, mely azonkívül volt a szobában, melyen én ültem, s melyről fel sem emelkedtem: soha-

sem tiszteltem meg azokat, a kikben nincsen semmi tisztelni való.

— Barátom! — kezdte nagyon „sima hangon — engedj meg, hogy tegnap nem magyarázhattam ki viselkedem okát: párbaj előtt állottam Albert, nagyon zaklatott vol-tam... méltatlanul sértettek, haragudtam az egész világra, beszámíthatatlan állapot volt az Albert... de már túl vagyok az egészen, kedélyem nyugodt és nem tudnám magamnak megbocsátani, ha a legkedvesebb tanulótársam, a ki annyiszor kisegített lecz-kéimben, most nevezte rám...

(Vége kőv.)

A Diána története.

(Angol regény.)

A „Dóra” szerzőjétől.

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

XIII.

(Folytatás.)

(28)

Diána nem kelt fel az ágyból egész délutánig, de még ekkor is rosszul volt és szédült. A szemgolyói nagyon ki voltak tá-gulva, megretent midőn azokat meglátta amint a tükörbe nézett, — mert olyan ismeretlen kifejezést adott az arcának. Midőn Erik felment a huga hogyléte után tudakozódni, és a lépcsőkön lesegíteni, az öreg Squire régi módi székénye előtt ta-lálta őt. Az alsó része nyitva volt, és a Diána figyelmét az a tábla látszott lekötni, mely író asztalul szolgált és zöld posztóval volt bevonva.

— Di, hát most mi a baj? — kérdé Erik a leány háta mögé jöve és a vállá fe-libe hajolva.

6. Mint a munkási püspök már eddig is, úgy az újabb kinevezendők évenként beiktatják az apostoli hitvallást (Professio fidei).

Ezek tekintetbe vételével, remélhetőleg eloszlanak a szentesítés aggályai a megerősített az új püspökségeket (nagyváradi és körösi) annál is inkább, mert a püspökök kinevezése már megtörtént, köztudomásra jutott; botrány s az uniós nagy kára nélkül vissza nem vonható.

E közben a már ezt megelőzőleg is, folytattak a tárgyalások az új püspökségek javadalmaszása végett.

A nagyváradi püspöknek saját személyére 6000, székesegyházára 800, négy szentesítési tanácsosának s egy szertartás tanítójának 2800, papnevelésre 1200, összesen 10800 forint utalványokat adott s a váradi latin szertartási püspökség tartozott kifizetni.

Drágosi Mojzes 1778 őszén folyamodott a Felsőházhoz, hogy:

1. A fentebbi összegek helyett szaktassák ki inkább a váradi püspökség uradalmából bizonyos megfelelő rész.

2. Ha ez meg nem történhetne, adassék legalább egy falu Nagyvárad közelében.

3. Ajánlódzon a királynő az ő székesegyházának is, mint a munkácsinak ajánlódott volt, egy új ornatust.

4. Minthogy lakásul a váradi latin püspökök régi házáat nyerte, adassék a volt oláh vikárius lakást a Várad belvárosi görög katólikus plébánosnak.

5. A növényképpajzainak tartására rendelt összeget ne a nevelőház főnökének, hanem neki, Drágosinak kezeihez szolgáltatassék ki.

A következő 1777 tavaszán híre érkezett, hogy Róma végre hajlandó kiadni egy új püspökségeket (nagyváradi és körösi gör. kat.) mint az ezekre kinevezett két püspöknek megerősítő bullát. Meg is iratta a bullát, és azután „kijavítva” újra megíratta s úgy adta ki.

Hogy miben áll ez a „kijavítás”? azt megemlítem nem találjuk; csak annyit tudunk, hogy Róma utóbb abbéli követelésétől is elállott, hogy a görög katólikus püspökök minden évben a katólikus hitvallást megújítsák s a pápai nunciatúrának fölüljék.

A királynő Drágosi és új püspökségára, Bozsicskóczy Vasul kérelmére arról is intézkedett, hogy a bullák váltásádjáért a királyi kincstár fizesse ki.

A nagyváradi görög katólikus püspökség felállítását szentesítő bulla 1777 június 23-án kelt; Drágosi Mojzes kinevezetésének bullája pedig egy hét múlva július 1-én.

Az új püspökség egyedül Magyarország hercegprímásának volt alája rendelve. A váradi püspöktől csupán jövedelmét húzta. Később mind a két kötelek alól is felszabadították. Drágosi idézett törvényét mintha csak fensőbb engedélyre irta volna: annak pontjai fölülre módon beteljesedtek.

1781-ben II. József Szent László király váradi püspökségének birtoktestéből kiszakasztotta számára a belényesi uradalmat.

1792-ben II. Lipót király királyi felfelmentésnek, a Báthoriaknak alapítványát, a váradi jezsuita kollegium épületeit ajándékozta oda püspökségé czéljaira.

Hatvan év múlva, 1854-ben az új püspökség

püspökség Magyarország primásának közvetlen joghatósága alól is kivették s a fogarasi román érsek alá helyezték.

A pápa aggályait — fejezi be művét a fennkölt selemű író — 1777-ben eloszlatották; akkor más idők jártak, de csak két év múlva is már megint mások.*

A jó tudások kereshetnek alaki vagy akár elvi hibákat; idézhetik az államok legfőbb törvényét: az az ő dolguk.

Mi csak azt látjuk, hogy Biharvármegyében az uniós Várad püspökeinek gonja és szeretetének melege termékenyítette meg; hogy az a föld, — melyen a nagyváradi görög egyesült püspökség áll; Szent László magyar király öröksége; az a hon, melyben a bihar megyei oláhok hazáit találtak: Magyarország.

Levelek.

I.

Torda, aug. 7-én.

Mikor az „Aranyos Vidék” lovagias szerkesztőjének felajánlottuk, hogy a tanfelügyelő védelmében már: „legyen béke velünk”. — abban a jóhiszeműen tettük le tollunkat, hogy ezzel a „herce-buroka” bevégeződik. De családunk, mert „elfoglalt” és az „igazság”, okvetetlen kikeresését látjuk abban az eljárásban, a mit a helyi, valahonnan subvencionált lap véghez viszen (a tanügy leple alatt) az „gyéni hiúság” védelmezésében.

Mit engedett most meg a lap magának f. évi 31-ik számában? Nem szép dolog, „Nyiltevében” kapcsolatban a tanfelügyelő támadatásával, egy paskil hangu cikkben, Nagy Miklós aláírásával, a pusztán csak félreértett magatartás, gyanúsítás alapján legyalázza a köztisztviselést, elismerő méltánylással működő Kriza S. kövendi tanított, akinek az „Ar. V.” közelebbi számában közre adott férfias magatartással „kijelentéseit” egészen felemelő hatás alatt olvastuk. Vártuk ezt!

Ki kell nyilvánítanunk ezek után: mily végtelenül sajnáltuk és sajnáljuk most is, hogy (emlékezzék vissza Kriza ur) talán a tanítók gyűlésekor hallottuk pár elejtett szavát, azt felhasználta a Tanfelügyelő urat érintő cikkünkben. Bocsaát érte, de ezért ne nevezze „furfangos eljárásnak” a tanító ur, mert más tanító, más szavahihető egyének, no meg a mi tapasztalatunk, észleletünk nyomán írtunk és írhattunk volna többet is.

És itt ez alkalommal azt szeretnénk köz tudomásra hozni, hogy „nagyon léves” feltevés vala felőlünk, hogy mi „különs” felekezeti vagy tán „zsidó érdekből” intéztünk „kírohanást”. — Pusztán a tanügy érdeke lebegett szemünk előtt; — ezen szempontból találtunk arra több okot. — Most ismét egy párt legyen szabad felhozni. T. i. az „Ar. V.” különös feladatának tekintni, úgy észleltük, hogy a tanfelügyelő urat, idehelyeztetése óta csaknem minden számában dicsergesse, előttünk még ismeretlen érdemeit méltogassa. A „sok” dicsergetés szövegét töltöttünk be, mert: „egy közpályán működő egyének vagy van szükség dicsergetésre, vagy nincs”; — ha „nincs”: felesleges, — ha „van”, akkor: nemde, hogy a mézből sem jó a sok? — mert megárt, s tán gyanu árnya érheti azt akit illet a „sok” dicserget? — Más ok,

a) A Hóra-Klosa förtelmes vérengzés tudnivalik Igazi oláh hála az új püspökség felállításáért s dus jajaivá! (Rov ves)

XIV.

Az íróasztalon talált felfedezést követő nap vasárnap volt — egy ragyogó augusztusi nap olyan éggel melynek a színe és tisztasága a szafírhoz hasonlított, kivéve néhány ezüstös bárny felhőket, melyek imitt-amott mutatkoztak. Álmat hozó, csendes nyugalmat okozó melegség volt a levegőben.

Crowhurst lakói a tenarsa mentek, s a szalomból kihozott különféle kényelmes székek pihentek. Balfelel volt a verőfényes déli fal, hol a barack fák díszlettel, és Beauchamp Toni gyakran felkereste azokat látogatásáról a nap oszlokját pirosító hamvas barackok tettek bizonyosságot, melyek számára mostan szőlő levelekből készített kosarat.

Nelli, a ki divatlapot olvasott volt, végre heves mosdallal dobta azt le.

— En azt hiszem — kiáltja ingerülten — hogy a vasárnap legalább is két órával hosszabb, mint a hétkéni a többi napjai! Ha nyolc óra estendőig élek, sem fogok soha az angolok vasárnapjával kibékülni.

— Az bizony nagy sor — mondta Toni a nélkül, hogy a foglalkozásáról felneve; és még is, éppen mint a többi kellemetlenségeknek, ennek is meg vannak a jó és vigasztaló oldalai.

— En nem tudom, hol vannak azok. Talán Diana meg tudja mondani; ő mindig

— kívántuk volna, hogy ama famózus zsidó kérdés előfordulakor, maga a tanfelügyelő ur nevével aláírt pár „czafoló sort” olvas hassunk. Ekkor is csak satellesse fogtak pennát.

Aminthogy most éppen egy „olyan” — a milyen multu” egyén tollát bérlették ki, csak egy közönséges tanító lerántására. Tiltja lelkiismeretünk azt állítani, hogy azon gyálázó cikkről előleges tudomása lett volna a tanfelügyelő urnak. No de azt megismerésük koczkatatni, hogy nem használt, talán inkább ártott az úgy „higgadt” lefolyásának.

Nem használhat olyan pennájú egyén „ördítőzása”, a kinek biográfiáját, ha ezéba venné megírni Kriza S. ur, hát teljes hiteliséggel csak bizonyos bíróságok aktái nyomán állapíthatná meg az életrajzi adatokat, melyekhez mi is a helyi korcsmák, kereskedések könyveiből sok apróságot fűzhetnénk, — most resteljük azokat szelnek eresztetni.

Aztán zavarni sem akarjuk (épen a Kriza tanító érdekében nem) most az általa is „ohajtott” fegyelmi vizsgálat folyamát más kevésbé lényeges dolgok előhozásával, noha nem feltűnik Kriza tanító urat csak ennyi védiratunkkal sem. Tehát most mi, (nem egyen, de többen) visszavonulunk figyelt állásunkba, hanem nyomatékosan kívánjuk a t. olvasó közönség tudomására hozni — nem fogjuk letett tollal elnézni, hogy egy végig sértett becsületese embert, tanított az örtlésért kegyesen bizonyos egyéneknek agyafurtt hiúsága!

T...O.

II.

Alsóháza 1893 aug. 18

Még is csak igaza van a Karasztsosi bíró urnaknak, hogy „aranyos egy vármegye ez a torda-aranyos megye”: mert csak úgy gyártják itt a nagy embereket, macskazene és jubileum után egyaránt.

Tetszik tudni hol van Al-jára? Torda-aranyos-megyében. Ismeri-e a világ Al-jára nevezetességeit? Ha nem, úgy hadd ismerje meg és bámulja! Eddig az igaz csak mázatlan cserép fazakairól volt híres, de most már nagy szerepet kezd játszani a világ színpadán nem csak nevelésge körzvényei — hanem sikkes fűrészi levelei — s főképp 15—16 és 25 éves jubileumai által. Azt hiszem tudja a Szerkesztő ur, hogy ma ünnepelték meg azt a nevezetessé körülményt, mely szerint Petru Suciu 25 év óta kegyeskedik a magyar állam kenyerét enni. Nem tréfa ez Szerkesztő ur! S ha netalán kikerülte volna becses figyelmét e nagy esemény, bátor lesznek azt leírni:

Petru Suciu. Luj Jákob, vagy ha tesszük Szótsa Péternek 18 év óta járai főszolgabíró 1878-ban még jogász, ma tartotta 25 éves tisztviselői jubileumát:

Négy körjegyző össze sugva

Indult a jubileumra,

Egy azonban megsántula

S Petruhoz csak három juta...

A vezér szónok elé számlálta főszolgabíró ur előszámlálhatlan érdemeit, különösen kiemelve azt, — mint a melyik mellett a többi mind semmi: — hogy oláh lésőre már 8 év óta elnöke az al-járai Emke fiók egy-letének... (hát van járában kultur egylet? — szedőgyerek) s mióta a magyar állam kenyerét enzi meg egy lapán sem olvastuk, hogy a magyar állam eszme ellen nyilvánosan izgatott volna... stb. stb.

Az érzékenyedet válasz után a fogadóba mentek a következők a mágnum áldomás.

Mindezeket azért voltam bátor megírni, hogy ne kecseregjen tovább Ráczu s Vladuciu, mert Tordának revansot adott jára,

ast kiáltva „szetjasszke Petru Suciu lá jubilate férjju!

SPEKTÁTOR.

Jövedelmi adóízetők.

Tájékoztatni kívánjuk polgártársainkat a hatóság által kiadott hirdetmény értelmében az adókövető bizottság által tartandó tárgyalások napjáról. A tárgyalásokat megelőzőleg közzé tesszük a következőképpen egyes napjaink sorra kerülő névsorát, hogy az adókövetők idejűk legyen beszerezni a szükséges adatokat, megkereskezteni a fellebbezést és módjuk legyen akadályoztatás esetén képviselőiről is gondoskodni. Az alább kiírt napokon az egyes csoportok d. e. 12 óráig személyesen, vagy képviselőik útján jelenthetik be a redoute épület nagytérképén (b-monostor-u. 26. sz.) üléselő bizottsághoz felszólalásait, és időtől kezdve pedig 8 nap alatt a kellően felszerelt felfolyamodásukat a pénzügyigazgatóság iktató hivatalában írásban adhatják be.

Külvárosi kerület.

(Folytatás.)

Tárgyalási nap augusztus 12.

Kovács Miklós fodrász 20 frt, Thomá-hofszki György bormérés 15 frt 66 kr. Kiss Antal mészáros 17 frt 60 kr. Grauer Jánosné kenyérsütés 10 frt 40 kr. Tótfalusi Györgyné kenyérsütés 9 frt 20 kr. ifj. Simcsik János fazakas 13 frt 50 kr. Buzán János bor, pálinka, füstölés árús 21 frt 40 kr. Özv. Demeter István gabonaárús 13 frt 60 kr. Koncz Albertné cipész 16 frt 80 kr. Gebauer J. Vilmos fazakas 15 frt 52 kr. Grabe Henrik szabó 164 frt. Villa Péter szatós 16 frt. Vogner Ferenc szatós 18 frt. Gece Lajos kályha készítő 18 frt. Reek Albertné kenyérsütés 7 frt 75 kr. Jeschek Mihály közműves 16 frt 18 kr. Belánszky Sándor 40 frt 16 frt. Belánszkiné kenyérsütés 9 frt 40 kr. Kánté György tejárús 8 frt. Petrucza Miklós vágott faárús 5 frt, Rajmond Károly kőfaragó, tejárús 72 forint 25 kr. Borbély Sándor közműves 16 frt. Szabó József fűtőház árús, közműves 22 frt 50 kr. ifj. Nagy József tejárús 10 frt. Vig Antal tejárús 10 frt. Horgos Jánosné tejárús 10 frt 80 kr. Baltreaz József cserepező 11 frt. Hajdu György vízárús 4 frt. Parkas Kálmán tűzifa árús 18 frt 25 kr. Heincz Ferencné gyümölcsárús 10 frt 60 kr. Urbán Józsefné kenyérsütés 17 frt. Stáncz Aurél 4 frt 23 frt. Bagaméri Károlyné sült sertés hársúr 6 frt 40 kr. Keresztési András kenyérsütés 14 frt 50 kr. Tótfalusi Domokosné kenyérsütés 10 frt. Kovács Károly asztalos 13 frt. Kovács Károlyné sült hus árús 5 frt. Balás Ferencné kenyér. 7 frt. Bagaméri Györgyné kenyérsütés 7 frt. Csath Sándor asztalos 15 frt. Egyed Jánosné sült hus árús 5 frt. Rusz János közműves 15 frt. Rusz Jánosné sült hus árús 7 frt 50 kr. Profanter Lőrinczné fűtőház árús 4 frt 90 kr. Krisán József kővezet vállalat 42 frt. Varin Ignácné tejfelárús 4 frt 05 kr. Gertner Antal fűtőház 7 frt 70 kr. Dankó Istvánné kenyérsütés 7 frt 25 kr. Greeza János földbérlet 9 frt 63 kr. Fülel Samu szatós 10 frt 20 kr. Nagy Károlyné sült hus árús 3 frt. K. Nagy Ferencné kenyérsütés 22 frt 20 kr. Hudicska Sándorné kenyérsütés 9 frt. Csipkés Róza libakereskedés 9 frt 30 kr. Vadas Sándor kenyérsütés 9 frt 24 kr. Hegedűs Gyuláné kenyérsütés 8 frt 50 kr.

(Foly. következik.)

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, augusztus 10.

— A kolozsvári egyetemi helyiségek kiépítésére vonatkozólag megkezdett helytelen tervre nézve, mi voltunk az első, a kik rá mutattunk, lapunk jul. 29-iki számában. Célzertűltenek jeleztek a helyet, a melyen építkezni kezdenek s a melyet csupán egy néhány tanár privát kényelme szempontjából jelöltek ki. Határozottan károsnak tartottuk annak a m. században épült s még századokig kitartó erős szerkezetű épületnek lerombolását. Felsőházsunk figyelmét keltett, a dolog tárgyalás alá került és küldt, hogy Csáky miniszter a tanárok egyoldali információira hallgatva, elhamarkodta a dolgot. Ugyanis Csáky csak azt kérte, hogy területet adjon a város. Jóformán azonban a városnak sem került az ügy, lejött a miniszter megbízotta s az egyetem megbízottjaival ki-szemelt egy területet, az egyetem régi nagy-épületének helyét s elhatározták, lebontani a három méter szélességű nagy falakat s mérmár belehaptak abba az épületbe, melynek építése háromszáz ezer forintba került s mely a mostani állapotban is többe ér, mint egy fél milliót. E tény általános megbotrányozást keltett, mert a város csak területet ígért s területet egyéb helyen lehet kapni eleget, anélkül, hogy egy félmilliót telket és hatalmas épületet kelljen feláldozni. A hangos felzudulásra a városi tanács is megmozdult s most tanácskozik a tesszők felett, melyekkel a megbotrányozás hangjait el lehessen csitítani. Mozgalom indult meg, melynek az lesz a következménye, hogy sürgős felterjesztést intéznek Csáky grófhöz, hogy mentse meg a várost kedves, előzékenységtől, hagyassa félbe a rombolást és várjon egy perezig, amíg olcsóbb telket nézhetnek az egyetem új épülete számára. Valószínűleg belátja a miniszter ebből a felterjesztésekből, hogy építeni úgy is lehet, ha nem pusztítanak el egy fél milliót.

— Píros plakátok hirdetik a falakon Albach Géza polgármester által aláírva a városi tanács által kiadott újabb rendeletet, melyben a városban uralkodó „savós béllob”-ra való tekintettel elrendeli, hogy udvarok és csatornák tisztán tartassanak és fertőtlenítsenek. Szigorúan megtiltja (?), hogy valaki szamos vagy más folyóvizet igyék, (nem lenne szives egyuttal a pálinka ivást, gyümölcs és nyers ugorka evést is, ha már ilyen könnyen tiltakozhatik, eltiltani) s elrendeli, hogy minden gyanus megbetegedést a hatóságának azonnal feljelentessék.

— A kolozsvári postalgazgatóság figyelmébe. Kíváncsok volna, hogy a posta palota főbejárására két légszeasz lámpa helyeztessék, hogy alkonyat után a közönség, midőn a leveleket a szekrénybe helyezi, lássa mit tesz be s hova teszi. Egy tisztán tartott gyalogjáróra is szükség volna a hid utcazsa tulsó oldaláról, mert a levél feladó közönség a legnagyobb számban kénytelen a hid utcazsa keresztül vergődni, a posta épülethez. Mindezeknek a megtétele kicsinyes dolog, de a közönségnek még is nagy szolgáltatást tesz vele a postalgazgatóság.

— Szemétdomb a trenesintőren. Kolozsvárt a Trenesintőren közvetle-

Crowhurst területet elhagyták és a poros országútra, mely mint egy széles zöld szalag szalag nyult el egy félmérföldnyire előltük. — Reabizra magát az én vesztésemre?

— Hogy van az, hogy ön a vidéket oly jól ismeri? Kérdé Diana. Ah, mindig elfelejttem, hogy ön itt lakott! Természetes, hogy velőssággal én vagyok az idegen.

— En laktam hosszasan itten és azon időhöz mit a világ ezen részében töltöttem, szomorú emlékek fűződnék — válaszolá Toni lassu hangon. Diánát egy kerítésen átségi-tette, mely őket olyan szánót földre vitte hol a „szakállas árpa” magassan és egyenesen állott az ösvénynek mind a két oldalán. A fájdalmas dolgok elkerülését — folytatá — életem tanulmányává tettem és ez elvet követve a mennyire lehetséges volt kerültem Crowhurstot.

De egy helynek az elkerülése nem jelent mindíg azt hogy emlékeitől megszabadulunk.

— Azt hiszem, hogy a legtöbb emberre ez áll, de résem nem alkalmazható — válaszolá Toni a válat felhuzva.

En azt hiszem, hogy a természetnek az volt a szándéka, hogy én boldog legyek és rut halálalásom volna tölem ha jó szándékait meghiusítani próbálnám.

Azt nem teszem, csak egy életünk van és azt lehetőleg jól kell felhasználnunk — mézet szedni a barjánokról is éppen mint a virágokról — ha ugyan lehetséges ilyesmit megtenni. Elvégre is az emberiség meglehetősen ugyan arra az egy mintára van alkotva; mindnyájan boldogság után törekszünk, csak hogy a boldogság egy valóságos Proteusz mindig más alakot öltve. És még is a „filozofus”, a kártávas, a terítő — és az élvezet hajhász czélja nygvan az egy.

(Folytatás köv.)

Diána halvány és ijedt arezonat fordult feléje.

— Ah, Erik, én azt hiszem, hogy a Doktornak igaza volt, és hogy tegnap este csakugyan adtak be nekem valamit azon csélből, hogy aludjam azon idő alatt míg e snobába bejöttek és itt voltak. Nézz ide! — és a zöld posztón egy piros kis lyukra mutatott, mely barna körrel volt körül véve.

— Nos, hát aztán?

— Mit gondolsz, hogy csinálódott ez?

— Kétségtelenül egy gyufa által mely véletlenül oda esett. Te is azt gondolt?

— Igen. De tegnap délután itt írtam, és akkor nem volt ez a lyuk itten.

Erik elkomolyodott.

— Bizonyos vagy benne?

— Egészen bizonyos.

— És az este nem jöttél ide?

— Nem. A leveletem idejében élvezgetem, hogy postára küldhessem, a szekrényt mint rendesen bezártam. En soha sem írok itten gyertya világánál — soha sem tettem azt, mióta Crowhurstba jöttem.

— Hol tartod a kulcsaidat?

— Rendesen a ruhám zsebében, de éjszakára abba a kosárba dobom — s az öt-tíz asztalán levő likácsos réz kosárára mutatott. Lefekvés előtt tegnap este is oda tettem.

— És ma reggel ott találd?

— Igen.

— Furosa! — mormogá Erik elgondolkozva.

Azt hiszem, hogy a pénzedet, és a mi kevés ékszered egy itt tartod?

Diána igenlőleg intett a fejével.

— De azok mind itt vannak — mondá;

rogton megnéztem, hogy tisztába jöjjen vele.

Al a park mellett egy szemét dombot hagy-
k e Máriaff ház előtti járda építése al-
almával. A törmelésekből ott hagyott sze-
étdomb már hónapok óta zöldül. Vajon
ikort jut eszébe a hatóságoknak eltakarí-
tani?

— **Katona temetés.** Fényes kato-
ai pompával temették el tegnap d. u. Ko-
lozvárt, Nagy Elek honvéd hadnagytól, ki-
ek öngyilkossága városszerte részvétet kel-
ett. A temetésen megjelent az összes hon-
véd tisztikar élén Hild Gyula altábornag-
gyal, ezenkívül a közös hadsereg tisztjei
is csaknem teljes számmal. — A fényes
emelési menetet nagy közönség nézte végig
gazi részvéttel.

— **Öngyilkos színházi disszid-
tő.** Veres Gy. né a kolozsvári nemz. szin-
ház statisztájának felesége, tegnap d. u. meg-
érte magát. Tetének oka családi por-
tatvarok, melyek tegnap végképpen elkészítet-
ék. Mint a szomszédok állítják tegnapelőtt is
veves össekocozásán volt férjével. Ezután
csakhamar elment a a gyógyszerárban azt
állítva, hogy dezinficiálni kell, kátrány ol-
latot vásárolt. Ezt itta meg tegnap d. u. 1
órakor, agyagdomb alatti utcái lakásán. S a
kihívott mentők már csak a halált konsta-
sálhatták rajta.

— **Estkülvő.** Bartha Lajos gyéresi ea.
ref. pap vasárnap tartotta esküvőjét Sárkány
Marikával, Sárkány Ferenc nyugalmazott
ref. tanár kedves és művelt leányával. Örök
boldogság kísérje a szép frigyét.

— **A szilahi szerelmi dráma.**
Zilahon Kovács László honvéddahadnagy agyon-
lőtte magát, miután előbb megölte szerelme-
sét, egy erdész leányát. Az esetről a kö-
vetkező részleteket jelentik: Kovács László
honvéddahadnagy és Jóny Irma mintegy há-
rom hónap óta ismerték egymást. Gyakra
lehetett látni a 17 éves leányt a 21 éves
fiút a leány atyjának vagy nővérének társasá-
gában s mindenkinek megakadt szeme a csin-
osn páron. Komoly viszonyra senki sem gon-
dolt, mert egyiknek sem volt még remény-
sége sem arra, hogy a sok költséggel járó
tisztai házasság megköthető legyen. Mindelő-
ttük igen jól érezték magukat egymás kö-
rében s akárhánszor megesett, hogy még
este 11—12 óra tájt is beszélgettek az ab-
lakon keresztül. Legutóbbi időben azonban
mindketten nagy lehangoltság volt észrevehető.
A végzetes nap egy leány mint a fiatal
ember igen izgatott és bus volt. Este
Jónyék a Kovács édesanyjánál voltak vases-
rán s onnan egy 9 óra tájban tértek haza
Kovács László honvéd főhadnagy kísere-
tésében, ki, miután hasakísérte a hölgyeket
benézett Grünwald Lajos főhadnagynak, hogy
a másnap reggeli kivonulásról felvilágosítást
kérjen. Rövid ideig volt ott a midőn onnan
eltávozott, feltűnést keltő módon három-
szór is kezét szorított a főhadnaggyal. —
Ekkor történt aztán a szerencsétlenség. A
leány is már lefekezéshöz készült, midőn egy-
szer csak kiment a szobából, ki az utcára,
hol már várta Kovács s aztán gyors léptek-
kel mentek föl a Meszsekre. Itt, az utól bal-
ra egy tisztas van. Ide igyekezett a két bol-
dogtalan. Kovács előbb a leánynak bal ha-
lántékába lőtt s mikor ez egy sohaj nélkül
bevégezte életét, bal karra átkarolta a hol-
tat s magát lölte fölé. Rögtön le is esett a
leány mellé, fejét annak keblére hajtván. —
Hogy a lövést a közel fekvő koreszmában
nem hallották annak oka az lehetett, hogy az
eset táján, egy 10—11 órakor igen nehéz
idő volt s az eső aztán is majdnem reggelig
esett. Reggel 6 óra tájban két utkaparó ment
arra felé, kik ijedten szaladtak aztán be a
városba a rendőrséghez. Míg azonban a viss-
gáló bizottság megérkezett volna, százakra
menő kíváncsi gyűlt ki a szomorú helyre s a
városban is igen sokan várták a két szeren-
csétlen holttestének behozatalát. Temetésük
másnap e hó 1-én délután történt meg óriási
közönség részvételével. Előbb a leányt
temették el s egy órával később Kovácsot
adták át fényes katonai díszrel az anyaföld-
nek. Mindkét koporsójánál Konya László ref.
lelkész mondott beszédet. Rövid idő múlva
két sirhalom emelkedett egymás mellett a
temetőben.

— **Színházi hírek.** Solymosi Elek-
nek a népszínház kitűnő komikusának négy
estére terjedő vígjátéka alkalmából pénteken
szinrekerült Madarász operette, melyben
Csósz báró egyike legkíválóbb szerepeinek.
Solymosi mint kiváló kuplét énekes a má-
sodik felvonásban teljesen új alkalmi kuplét-
kat fog énekelni. Kollmarné Liska (Balogh
Györgyné) urnő engedve Solymosi Elek von-
dégművésze kérésének szombaton fellépa To-
lonezban, Angyal Liska szerepében. E
rendkívül érdekes előadásra külön felhívjuk
a nagyközönség érdeklődését. Vasárnap Soly-
mosi Elek bucsufelépítéssel a Tótleány
adatit, melyben Misó a vendégművészeknek
egyik legkitűnőbb alakítása.

— **Halálozás.** Jeddi Lajos ru-
gonfalvi birtokos f. hó 7-án rövid esenve-
dés után 64 éves korában elhunyt.

— **A marosludasi önkéntes tüzöl-
tőegylet** a felvinczi dalegylet közreműködé-
sével felerészben saját, felerészben a dalegy-

let pénztára javára 1898. évi augusztus hó
13-án a Császár-féle vendéglő kerthelyiségé-
ben hangversennyel egybekötött nyári tánc-
vigalmat rendez.

— **Helyreigantás.** A „Kolozsvár”
az aug. 9. sz. ezen cím alatt „Elmaradt bu-
csu” azon hírt bocsátja világra, hogy a ko-
lozvári piarista templomban Nagy-B. Asz-
szony napján tartani szokott bucsu ez idén
elmarad. Ez nem áll, mert a bucsu a neve-
zett templomban ünnepélyesen a szokott mo-
don meg fog tartatni októbertől, azonban,
hogy idegeneknek szabad-e a járvány miatt
Kolozsvárra tódulni, az a hatóság dolga.

— **A sz. keresztvári jótékony nő-
egylet** nyári táncvigalmát e hó 5-én tar-
totta meg a helyi és vidéki intelligens kö-
zönség nagy részvételével. A nőegyletnek
s vezetőinek pártján érdeme, hogy úgy anya-
gilag, mint erkölcsileg sikerült a népes mu-
latságot megteremtenie. Dacára a nagy ki-
adásoknak, mégis 57 főt tiszta jövedelmet
hozott a szegény gyermekek fölsegélyezésére
szánt pénztárba. A négyeseket 54—56 pár
táncolták.

— **A hadügyminiszter utóda.**
Bécsből telegrafálják: A Wiener Allg. Zei-
tung híre szerint Lobkowitz Rudolf her-
czeg budapesti hadtestparancsnok, az arany-
gyapjas-rend vitéze lesz az új közös had-
ügyminiszter. Ez a kombináció nem új, s
a azzal, hogy az említett újság ma feltűnő
formában közlést tesz, sem kevésbé valószínű
nem lett. A hivatalos lap pedig jelenti, hogy
a királyi hadügyminisztérium ideiglenes ve-
zetésével Merkl Rudolf tábornaggyal biz-
ta meg.

— **Egy leányjavító-intézet tit-
kal.** Rákospalotán van egy intézet, amely-
nek es a címe: „Erste Evangelische Bap-
tisten-Diakonissen-Fraulein-Erziehungs- und
Besserungs-Anstalt Lutherhaus” és amelynek
az a célja, hogy a gondjaira bízott leányok-
kat munkásságra, erkölcsösségre nevelje és
különösen, hogy tanítsa és gondozza őket.
Az intézet növendékei — mint a „Mag-
yar Újság” írja — a mai nazi anyaintézet
főnöknőjéhez sok panasz érkezett. A pana-
sokat többnyire plajbással írták írófüz-
tekre és több ízben fordul elő a panaszo-
kban az, hogy az intézetre bízott kisasszo-
nyokat virágcsalás büntetik, oly módon, hogy
a fenyítés előtt padhoz kötik őket. A bü-
ntetés végrehajtására külön fenyítő-mester-
nő van és az fityésk száma 16—46 közt válto-
kozik. Más büntetést nem is ismernek az in-
tézetben, mert az igazgató úgy mondja,
hogy börtön és beárás semmit se ér, csupán
a virágcsalás javítja a kisasszonyokat és ez azon-
kívül jót tesz az egészségnak is. Nehány nö-
vendék lopás miatt 42, másik kettő regény-
olvasás miatt 36 fityét kapott. Egy Szabó
Mária nevű növendék pedig megszökött az
intézetből, mert az igazgató arra eskarta
kényszeríteni, hogy az evangélikus vallásra
térjen.

— **Számai lakrek Nyitra.** Mint
a „P. Lloyd” jelenti Brusso sz. Payer Fran-
ciska, egy nyitrai kertész felesége két lány-
gyermekét szállt, a kiknek a melle össze van
nyőve. Az ikrek holtan születtek; minden szer-
vük teljesen és külön ki van fejlődve, csu-
pán mellcsontjuk közös. A nyitrai kórház
orvosa a csodaszülötteket előbb lefénképez-
tette, azután borszerzésre eltette.

— **A csodabebújtott Somoskeő.**
Ez a csodálatos ember, a ki tetteivel és szőlő-
mossággal egész Európát foglalkoztatta már,
most ismét beszéltet magáról, de ezúttal csu-
pán mint csalással vádolt és csodabebújtott.
Esetét a londoni csod-törvényszék tárgyalja
és egy angol szaklap a következőket írja
róla: Vagyis Victor „kereskedelmi pénzügyi
szakferfi”-nak mondja magát a törvényszék
előtt, — némi joggal, — a ki a „különböző
találmányok és engedmények” társulatát me-
galakította. Saját állítása szerint 1883-ban
2000 font sterlinggel, 1887-ben Magyaror-
szágba kellett jönnie, ugymond, a hol nagy
követelések voltak, de azokat nem kaphatta
meg, mert adóssait az áríz tönkre tette, s
így vesztette Magyarországon 15,000 forintot.
(Akkor jött azután ugyanis az a csodálatos bu-
jokaként a budapesti rendőrséggel.) Somoskeő
fedezetlen adósságai mintegy 180,000 fityra
ragnak, a melyek támadását ő magyarorszá-
gi veszteségeinek és tőzdespekulációinak
tulajdonítja. Védelmét különben olyan ügye-
sen adta elő, hogy az ügyész a vádat elej-
tette mert a kinek Magyarországon olyan
nagy veszteségei voltak, az csak nem fizet-
het adósságot Angliában! Megjegyzendő, hogy
Somoskeő közvetlenül a tárgyalás előtt olyan
hangon támadta meg angol hitelezőit egy
lapban, hogy az illető lap a Somoskeő kifé-
zéseit le sem merte nyomtatni. Mert Somos-
keő nyilván azt a meggyőződést táplálja,
hogy a hitelező még akkor sem kellemes, ha
angol. De az angol törvényszék azért, úgy
látszik, elég kellemes.

— **Zsidóáldozás Oroszország-
ban.** Pétervárról jelentik a „Pol. Corr.”-nak,
hogy császári ukázzal elrendelték a rigai és
a többi kurlandi városokban levő izraelita
konszistoriumok feloszlását. Ezenkívül azt
is elrendelték, hogy a Krim-félszigeten levő
Yalta abba a zónába vonassék be, a hol a
zsidóknak letelepedni nem szabad, ennek kö-
vetkeztében azok a zsidók, kiknek nincs meg
engedve az említett zónán kívül tartózkodni,
szintén kiűzetnek Yaltából is.

— **Egy 18 éves praxissal bíró szőlő-
léstetben,** borászatban, szakképzett okleveles
gazda ki, erdőkezelésben és mérnöki munká-

latokban szintén szakképzett és az állatte-
nyésztéshez is ért, a ki jelenleg egy kétezer
holdas erdélyi birtokot kezel alkalmazást
keres.

Szerkesztőségi üzenetek.

Pista. Mióta várjuk azt a levelet, a mit
ígért, s a mi megvilágosítaná mindazt, a mi
félre értésből eredhetett.

N. G. né. Dömsöd. Ne tessék aggodni
a hivatalos titoktartás teljesen elpusztítja
azt a járványt, a melyet savós-béllőbnak ne-
veztek el, — mivel kevésbé féltelmes szó an-
nál a másíknál. Különben az Sz. G. magas-
lata teljesen járványmentes terület. Oda nem
hat el semmiféle bacillus csak az egészség
bacillusa. Gábor naponta szorgalmasan meg-
mássza a tetejét és mindig kutatja a javi-
tani válokat. Ebben a kutatásában fedezte
fel, hogy barackz nincs. Valószínű, hogy ezt
a hírt Tinike is szomorúan veszi tudomásul,
ha ugyan szereti a barackz lekvárt. Mit esi-
nál Tinike? szereti-e a Duna fürdőt? Azt
úzenjük neki, hogy jól viselje magát, mert
a rossz gyermeket megszidják a Dunába uszá-
káló nagy bajuszu hárca bácsik. De Tinike
bizonyára ki gyermek s így sok, sok dícsé-
retet kap. G. gyalog szeretne oda menni, —
rosszabb esetben biciklivel, de nem ér rá.
Inkább azt obajtja, hogy pakolják fel a fa-
miliát ott és úgy jöjjenek el. Szíves üd-
vözlét!

X. X. Szép szép. Elismerjük, hogy szép.
De hozzá semmi közünk.

Nyilvános számadás és köszönet.

Borszéken 1898. augusztus 4-én az ótöpl-
c sai ref. templom javára rendezett hangverseny
jövedelméről van szerencsénk a következő összevont
számadást nyújtani:

Bevétel volt: a) jegyek után . . . 267 fty 60 kr.
b) felülfizetések után 321 fty 08 kr.
Összesen: 588 fty 68 kr.

Kiadás a 14 db igazolvány mellett 88 fty 68 kr.
Jut tehát a templomépítés javára, mint tiszta
jövedelem 500 — azaz ötszáz fty, mely összeget a
rendező bizottság megbízásából dr. Hegedűs István
fity. elnök az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató
tanácsához küldött be.

Felülfizetésekkel jegyeiket: öv. br. Bornemissa
Ignác néződnő 55 fty 68 kral, öv. br. Bánffy
Zoltán né, gróf Bethlen Gábor néződnő 50—50 ftytal,
id. gróf Bethlen Gábor 50 ftytal, Szász Domokos püspök
25 ftytal, Alatsik Bornemissa báróné, Szász Károly
dunamelléki püspök, br. Kemény Pál, dr. Kaiser János
ors. képviselő, dr. Hegedűs István, Giocomazzi Vigilio
és Kormis gróf néződnő fitytal, Utri János né, ifj. Szász
Károly orsz. képviselő, Grünfeld Salomon né, Kopferstich
Antal, Issekutz János (Gy. Fehérvár), Züllich István
ötöt ftytal, Teleszky Ferenc p. a. bíró 7 forinttal
váltották meg; még felülfizettek: dr. Szilvásy János
3 ftytal, Hegedűs Károly fity; Csiki Dénes és Kiss
Tamás két-két ftytal, Molnár Károly, Duducz János,
Aisig Jakab, Herman Venczel, Márkovics Pirmán, Mátyás
Albert, dr. Mátyás Mór, Dondon V. József, Vass Tamás
egyegy ftytal, Nagy Pál 1 fty 40 krt, Bergleiter Gusztáv
1 fty 20 krt, dr. Felméri Lajos, Kelemen Márton 80—
80 krt és Badilla bíró 20 krt.

Fogadják a felsorolt urak és urak a szent ügy
nevében a bizottság legmélyebb köszönetét.

Kedves kötelességünk érzé a bizottság hálás
köszönetét nyilvánítani mindazoknak, kik közreműködé-
sükkel hozzájárultak a hangverseny érdekességének
emeléséhez; jelesen: Szász Károly püspöknek, dr.
Hegedűs István egyetemi és Gál Mózes tanár
uraknak érdekes felolvasásukért, Thallmayer
Frida és Elza, László Ágnes kisasszonyoknak,
E. Kovács Gyula és Váradi Aladár uraknak mű-
vészi előadásukért.

As a félezer forint egy pár tégladarab a magyar
kultúra épületéhez. A kik ezt összehordották, a jól
végzett munka nemess öntudatában lehetnek meg igaz
jutalmuk.

Nem mulasztjuk ki köszönetünk nyilvánítását
a furdíthatatlanság és igazgatóság részéről tanusított elő-
zékeny és nagy lelki eljárásért sem.

Borszék, 1898. aug. 6-án tartott rendezőbizotti
sági ülésből

Dr. HEGEDŰS ISTVÁN, MOLNÁR KÁROLY
bíró, elnök. biz. jegyző.

Társadalmi probléma.

Nem kis dologról vitatkoznak most
New-York elegáns körében. Azt kell eldön-
teni, vajjon „sikkos” dolog-e a felgyűrt nad-
rág, vagy sem? Amerika gigerli, a „wells”
tekintet nélkül az időjárásra, felgyűrik az
inexpressible alsó részét, négy ujnyi széles-
ségben, de ezzel még nincs eldöntve az, vaj-
jon szalonképes-e a művésziileg megrövidített
ruhadarab, vagy sem? És — nem tudták
eldönteni ezt a kérdést máig sem. Egy mér-
ges disputáló, a ki rendkívüli mértékben agi-
tált a felgyűrt állapot mellett, ezt az indit-
ványt tette hangadó társaságban:

— Várjunk két napig. Holnapután es-
küszik Croven lord, a legelegánsabb férfi.
Nos hát, ha ez az ur az esküvőn felgyűrt
nadrág jelen meg, mint valószínű, akkor:
nekem van igazam. Ha nem — nincs. Hát
vártak. Két nappal később volt az esküvő,
a völgynek fekete frakban vezető aráját. A völ-
gyének fekete harisnyát fel. A völgynek
nadrágja tenyérnyi szélességben volt el baj-
ta. A feltűrték pártja győzött. Az ellevéle-
ményen lévőknél azonban meg nem adták meg
magukat! hanem elmentek mr. Ward Mac
Allister bácsihoz, másként „Etikett Salamon-
hoz” (azért hívják így, mert etikett-kérdé-
sekben Salamon ítéleteket szokott hozni) és

megkérdték tőle, vajjon — nem vélet-
lenségből hagyta-e feltűrtve a nadrágát Cro-
ven lord?

— Hm. Valószínű. Valószínű.

És a „wells”-ek, minden ország giger-
lieinek nagy öröme, mégis azt határozták,
hogy ezúttal hivatalos ünnepek, bálok és más
egyéb murikon felgyűrt nadrággal jellennek
meg, akár a véletlen volt az oka Croven
lord esküvő-toalettjének, akár nem. A hatá-
rozat — úgy rebesgetik — törvényerőre
emelkedik, rögtön hatályba lép, s addig tart,
míg valamely újabb divat — például a nad-
rágnak a bokáig való felhajlása vagy teljes
mellőzése ellenmondásba nem keveredik a
régí törvénnyel. Akkor majd: lex posterior
derogat priori. Az újabb törvény hatályon
kívül helyezi a régít.

A generális verse.

Manapság, a mikor Bécsből jönnek a
Befehl-ek, jól esik visszaemlékezni a régi jó
időkre, mikor a generálisok nem úgy gon-
dolkoztak mint Lobkovicz herczeg. A jó öreg
Gvadányi, a lovas generális — a ki a gróf
Kálnoky és a gróf Nádasdy huszárezrede-
ben „egy huzamban harmincnyolc eszten-
dókat töltött el szolgálatában és ellenség előtt
tizennyegye toborzásokat végzett” — így be-
szél egyik versében:

„Fiscalis actio vettesen nyakába
Olyannak, ki nem jár neműnk ruhájába.
A fuscus szálljon be minden jószágába,
Ily kapálhat krampót svábok országába.”

„Második törvényed a magyar nyelv legyen,
Hidd el, hogy e nélkül semmi jól nem megyen.
Bár idegen nyelven akárki mit tégyen,
Hogy azt anyanyelvén nem tessék, kár s szűgyen.”

„Végteér még az is a törvényben legyen,
Hogy ki a hasában katonának megyen,
Hasának eszébe szolgálatot végyen
Ezekbe idegent venni legyen szűgyen.”

Ezen három pontok az igaz gravamen,
Kittől nem nyújtatik ezekbe levamen,
Verje meg ilyen magyart valamennyi flamen,
Szívemből kívánom mindörökké ámszen!

LEGUJABB.

(Az Ellenzék eredeti távirata.)

Oláh ellenes tüntetés.

Nagyvárad, aug. 10.

Nagyváradon tegnap este 8 órakor kez-
dődött óriási tüntetés volt, Pável Mihály,
nagyvárad oláh püspök ellen.

A püspök magyarellenes magatartása,
agitatori szereplése, és a gyűlölködés melylyel
a magyarok iránt viseltetik, teljesen maga ellen
fordította a magyarok haragját. Ezt a magyar-
faló Pável püspököt érdekesen leplezte le, saját
felekezeti papja: Pituk Béla, a ki Pável-
re sütötte a honáruslás gyalázatos bé-
lyegét. Ebben a röpiratban mutatta ki Pituk,
hogy Pável a magyar nemzetnek milyen en-
gesztelhetetlen ellensége volt és 30 ezer
keleti hitt magyart oláhosított el papjaival.
Ez a hazafaló püspök az oláhosítás mun-
káját annál könnyebben végezhette, mert óri-
ási jövedelme van. Azonban ez a vagyon, ere-
dileg nem oláh vagyoni, mert azt a ma-
gyar király kegyelméből és a régi nagyvára-
di magyar püspökök testvéri szeretetéből bírja
most az oláh püspök.

A magyar közönség Pável büneiről ér-
tesült a lapokból is, a röpiratból is, — s csak
nem akart belenyugodni abba, hogy egy haza-
faló, minden háborítás nélkül folytassa vé-
szélyes munkáját.

Azt sem nézték jószemmel, hogy Nagy-
várad egyik díszes utcája a hazafaló püs-
pök nevét viselje. Sejténi lehetett, hogy a
nép a megtorlás valamely eszközéhez folya-
modik, miután látja, hogy az árulókat senki
sem bünteti.

A Szent-László téren esti 8 óra körül
nagy tömeg gyülekezett össze. Kezdetben a
tanulók és iparos ifjak gyülekeztek, de nem-
sokára a nép is nagy tömegekben kezdett
csatlakozni. Később a színházról jövek is
látván a már több ezer főre verődött töme-
get, sokan hozzájuk csatlakoztak.

A tömeg most egyszerre megindult a
Pável püspök palotája elé. Morgott, zúgott,
mint az áradat. Mikor a Pável palotája elé
érték, egyszerre mint az orkán-tüvelés hang-
zott fel:

— **Vesszenek a hazafalók, le
az oláhokkal!**

A nép irtózatossá dühvel kezdte ostrom-
olni Pável palotáját. Téglák, kövek
sűrű záporra törték be az ablako-
kat és ablakfákat, még az ajtókat
is összezúzták.

Innen a tömeg a Magyar-utózába vo-
nult, a hol rövid idő alatt végzett a görög
kanonok ablakaival. Itt is kőzápor zúg-
ta szilokra a palota minden ab-
lakait.

A tömeg innen az oláh szeminárium
elé vonult és ezt kezdte ostromolni. Nem

kegyelmesett ennek se. Tört, zúzott ki-
méletlenül.

Utközben a magyarfaló agitátor oláh
ügyvédek háza sem kerülte el figyelmüket.
Mikor egy ilyen házhoz érték felhangzott a
füttty, a mit rémítő láрма követett:

— **Abozog oláh, le az áruló-
kkal le a gazemberekkel.**

És ismét reptülni kezdtek a kövek és
a magyarellenes lázítók ablakait
mind beverték.

A rendőrség az óriási tömeggel szem-
ben csak arra szorítkozhatott, hogy kordont
vonjon a megtámadandó oláh lakások elé.
azután igyekezett csendre inteni a tömeget.
Hanem ezáltal csak ingerelték, a haragvó em-
bertömeget, mivel ezek a rendőrök közé is
nehány követ eresztettek.

Igy történt az, hogy több rendőr
és maga a főkapitány is megsebe-
sült néhány kődobássalól.

A katonaság nem volt a vá-
rosban; éppen ekkor tartott éjjeli had-
gyakorlatot Mire a katonaságot visszazaren-
delték, már a nép végzett az árulóknak tar-
tított oláhokkal úgy, hogy a katonaságnak nem
akadt a tömeggel dolga.

Az áruló Pável.

N. Váradi, aug. 10.

Érdekesen jellemzi Pável püspököt, hogy
egyik papja Dringó Tivadar a temp-
lomban, a szélsőékről megátkozta
mindazon szülőket, a kik gyer-
mekeiket magyar állami iskolába
küldik, hol a tanulókat magyar
nyelvre oktatják.

A kövélemény egészen felháborodott
ezen eseten és a főispán is azt követelte,
hogy az átkozódó, áruló pópát eressze el. Pá-
vel azonban sem nem nyugdíjazta, sem meg
nem dorgálta, hanem megtartotta továbbra
is hivatalában. Csak akkor intette meg —
igen szeliden — mikor erre magassabb hely-
ről kapott rendeletet.

Lemondott hivatal.

Budapest, aug. 10.

A temesvári államépítészeti hivatal igaz-
gatótól együtt testületileg beadta le-
mondását a kereskedelmi minisz-
teriumhoz.

Lemondásuknak oka az, hogy a mi-
nisztérium műszaki osztálya, főnökkel ér-
demtelentül és gorombán bánt. Az egész sze-
mélyzet privát vállalatba lépett át.

Az esett mindenféle nagy feltűnést
keltett.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás.

Az egyesült erdélyi takarékpénztár for-
galmi kimutatása 1898. évi július hóról.

Bevétel: Pénztármaradvány áthozat
13522 fty 91 kr. Betétekre 87549 fty 96
kr. Kifizetett váltókból 360,871 fty 84 kr.
Visszaszámlált váltókból 59221 fty. Nyílt
rovatokra 145,482 fty 90 kr. Kamatokból
10878 fty 15 kr. Megtérült költségekből 26
fty 04 kr. Bajtát hasznok szállás béréből 725
fty. Értékpapír eladásból 48137 fty. Össze-
sen 706,414 fty 80 kr.

Kiadás: Betétekre 98163 fty 58 kr.
Leszámlált váltókra 321,561 forint 22 kr.
Nyílt rovatokra 210,385 fty 12 kr. Kama-
tokért 371 fty 08 kr. Összalkért 1416 fty.
Épület, fenntartási költség 98 fty 50 kr. 10
százalékos kamat adóért 1582 fty 55 kr.
Költségeikért 1507 fty 50 kr. Vegyes jutalé-
kból 89 fty 42 kr. Pénztár maradvány
2618 fty 03 kr. Összesen 706,414 fty 80 kr.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, péntek, 1898. augusztus 11-én.

Solymossy Elek második vendégfellépéssel:

A MADARÁSZ,

Operette;

Felolós szerkesztő:

H i r d e t é s e k.

615. szám.
1893.

Árlejtési hirdetmény.

724. (1-3)

A vezetésem alatt álló kir. javító-intézet számára az 1894. év folyamán szükségellend körülből 24 ezer kiló barna kenyér, 200 kiló száraz zsemlye, 3500 kiló marhahús, 260 kiló sertéshús, 16 ezer liter tehéntej, 250 liter tejföl, 1000 kiló házilag olvasztott sertészsír, 500 kiló 1-es, 700 kiló 4-es és 800 kiló 5-ös számú búzaliszt, 700 kiló szemes bab, 700 kiló borsó, 400 kiló lencse, 400 kiló rizskása, 400 kiló búzadara, 1000 liter 80°-os tömör ecetszesz, 600 kiló őrölt konyhasó, 60 kiló süveg-cukor, 15 kiló rózsapaprika, 800 darab tyuktojás, 30 kiló juhtúró, 40 kiló grom-sajt és 6 kiló köménymag; ugyancsak 475 köbméter kemény tűzifa, továbbá 181²⁰ méter. szürke posztó, 430⁵⁰ méter. csikos ruhavászon, 120⁰⁰ méter. flanel, 270⁰⁰ méter. oxford-vászon, 504⁰⁰ méter. calico, 120 darab zsebkendő, 18⁰⁰ méter. nyakkendő vászon, 150⁰⁰ méter. kalmuk, 99⁰⁰ méter. portorló vászon, 72⁰⁰ méter. nyári kapeza-vászon, 48⁰⁰ méter. téli kapeza-vászon, 360⁰⁰ méter. lepedő-vászon, 120⁰⁰ méter. kék kötény-vászon, 30⁰⁰ méter. satin-vászon, 699⁰⁰ méter. 5-ös sz. galand, 12⁰⁰ méter. kanavász, 7 darab abrosz, 14 drb. asztalkendő, 24⁰⁰ méter. vász-vászon, 600 drb. nagy csontgomb, 2400 drb. kis ércgomb, 600 drb. czeru-gomb, 60 drb. sapka-ernyő, 4 drb. szattyánbőr, 86⁵⁰ kiló talpbőr, 30 kiló fekete tehénbőr, 9⁰⁰ kiló talpbélés, 60 pár patkó és 90 drb. szalmakalap szállításának vállalkozói biztosítása tárgyában a nyilvános árlejtés az intézet igazgatósági irodájában **1893. évi augusztus hó 29-én d. e. 9 órákor** fog megtartatni.

A ki árlejtési elhajt, köteles az árlejtés megkezdése előtt az árlejtés feltételeit — annak igazolásul, hogy azokat olvasta és feltétlenül elfogadja — sajátkezűleg aláírni s az ezen feltételekben megállapított bánatpénzt készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban az árlejtést vezető kezéhez letenni. Árlejtési lehet szóval és írásban.

Az árlejtési feltételek ezen árlejtési hirdetmény közzétételétől kezdve a fent kitett időhatárig mindennap d. e. 9 óráig és d. u. 3-tól 6-ig az intézet irattári helyiségében betekintés végett ki van állítva.

Az itt elősorolt összes élelmi cikkeknek a városból az intézetbe való kiszállításáról az igazgatóság fog gondoskodni.

A kir. javító-intézet igazgatósága.

Kolozsvártt, 1893. auguszt. hó 10-én.

Krajtsik Soma,
igazgató.

ERDEI KIHÁGÁSI NAPLÓ.

Uj hiv. kiadás. — Kötve ára 1 frt.

10 példány egyszerre rendelve 8 frt.

Megrendelhető és kapható:

A MAGYAR POLGÁR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
KOLOZSVÁRTT.

725. (1-3)

Egy képzett segéd,
ki itt még alkalmazva volt,
elfogadtatik.

Megkivántatik, hogy divat-szövet üzletben
jártas legyen.

Császár Dávid.

723. (2-3)

Kiadó lakás.

Egy különálló, szép és kényelmes

kerti lakás

kiadó

Hosszu-utczában 15. sz. alatt.

Van benne: 4 szép szoba, fürdő-szoba, konyha, cseléd-szoba, mosó-konyha, pincze, veranda kertre. — Kivánatra istálló is lesz.

Értekezhetni: Hosszu-utca 5. szám alatt.

705. (3-3)

2670. sz.
1893.

Árverési hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. dohánygyár telephelyén levő kapusi lakház lebontása és az abból kikerülő építési anyagok azonnali elhordására alólirott igazgatóság **folyó hó 18-án d. e. 10 órákor** a gyári igazgatóság főnöki irodájában versenytárgyalást hirdet. Vállalkozni szándékozók felhivatnak, szabályszerűen kiállított, 50 krajczáros bélyeggel ellátott és 30 forint biztosítékkal felszerelt zárt, írott ajánlataikat fenti határnapig annál biztosabban nyújtsák be, mivel a később érkezett vagy távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatnak tartalmaznia kell:

- 1.) Hogy vállalkozó a kapusi lakházat ismeri.
- 2.) Hogy kötelezi magát a megajánlott összeget a versenytárgyalás napján készpénzben (a biztosíték beleszámításával) lefizetni.
- 3.) Hogy kötelezi magát a kikerülő anyagokat f. hó 21-étől számított 10 nap alatt saját költségén elszállítani.

M. kir. dohánygyári igazgatóság.

Kolozsvártt, 1893. évi augusztus hó 7-én.

Báró KEMÉNY KÁLMÁN úr ő nagyméltósága

Maros-Vécsi

gazdatiszti állomása

üresedésbe jön

1894. évi január hó 1-én;

pályázni óhajtok

folyó évi november hó 1-sejéig

bizonyítványukat beadhatják:

VADASDI KÁLMÁN

J. igazgatóhoz M.-Vécse.

714. (3-3)

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei nincsenek.
Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb
pénzügyintézet a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió

frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
ALAPÍTOTT 1843.

Biztosít

emberéletet

legkülönbözőbb és leg-

előnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzesebb felvilágo-

sítással szolgál az

Erdélyrészi aligazgatóság,

Kolozsvártt, Belhíd-utca 16. sz. alatt.

Kolera ellen!

igyunk

REFORM MOHAI VIZET, egy liter 13 kr.

Villányi vörös bort főhercegi pinczéből,
egy liter 50 kr.

Magyar vagy franczia Cognacot.

A fentiekből nagy raktárt tart:

Tihanyi Adolf

fűszer- és csemege-kereskedő,

Kolozsvártt, Hid-utca 8. sz. alatt.

720. (2-5)

GYÓGYSZERÉSZ-GYAKORNOKUL

felvétetik

egy VI—VIII. gymn. osztályt végzett

ifjú

BETEG BÁLINT

gyógyszertárába

Sepsi-Szent-Györgyön.

717. (3-3)

MATUTSEK JÓZSEF

27. év óta fennálló

férfi-, női- és gyermek cipész-üzlete

Kolozsvártt,

Fótér 32-ik szám alatt,

a volt HUTFLESZ-féle üzlethelyiségben.

Megrendelések beküldött mérték vagy lábellen minta után a legjobb anyagból és dívat szerint, lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

17. (55-x)

!BIZTOS SZER A KOLERA ELLEN!

KOLERA ITAL.

1 literes üveg 2 frt 10 kr.

1/2 " " 1 " 05 "

1/10 " " — " 65 "

2 literes üveg 45 kr.

1 " " 25 "

1 pohárral 5 "

Étkezés előtt egy kis pohárral beveendő.

Kapható:

NEFF ÁDÁM rum és liqueur gyárában,

Kolozsvártt, a posta-palotával szemben.

726. (1-3)

!BIZTOS SZER A KOLERA ELLEN!